ChristenUnie
Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB AMERSFOORT

JAARVERSLAG 2013

Inhoud

pagina

1. Bestuurs- en directieverslag

1.1 Algemeen 4
1.2 Activiteitenverslag 6
1.3 Informatie over bestuur en directie 12
1.4 Plannen voor de toekomst 14

2. Jaarrekening 2013

2.1 Balans per 31 december 2013 16
2.2 Staat van baten en lasten over 2013 17
2.3 Resultaatbestemming 18
2.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat 19
2.5 Toelichting op de balans per 31 december 2013 21
2.6 Toelichting op de baten over 2013 26
2.7 Toelichting op de lasten over 2013 28
2.8 Kostentoerekening subsidiabele activteiten (WFPP) 31
2.9 Ondertekening 35

3. Overige gegevens

Controleverklaring 37

Bijlagen
Begroting 2014 39

1. Bestuurs- en directieverslag

1. Bestuurs- en directieverslag

1.1 Algemeen

1.1.1 Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De statutaire naam van de vereniging luidt: ChristenUnie en is statutair gevestigd te Amersfoort.

De vereniging is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland te Almere ingeschreven onder nummer 32080551.

1.1.2 Omschrijving van de doelstelling

De ChristenUnie heeft tot doel een politiek te bevorderen als door beide oprichters is vastgesteld in de gezamenlijke Unieverklaring:
Wij, leden van de ChristenUnie, hebben ons verenigd om vanuit ons christelijk geloof invloed uit te oefenen op het bestuur van ons land en in de samenleving. Gelovig luisterend naar het Woord van God en met een open oog voor de werkelijkheid zoeken wij naar zijn wil. We laten ons daarbij aansporen door Gods opdracht om Hem lief te hebben en ook onze medemensen. We willen dat de overheid de geestelijke en politieke vrijheden waarborgt, opdat God naar zijn Woord gediend kan worden.

Van die vrijheden willen we gebruikmaken om onze christelijke overtuiging in de politiek en in de maatschappij uit te dragen. Wij zijn ervan overtuigd dat de God die wij belijden en willen dienen, ook door de overheid en in de samenleving gehoorzaamd en geëerd behoort te worden. Een overheid die Gods geboden in praktijk brengt, dient het welzijn van de samenleving. God heeft alles volmaakt geschapen. De wereld is echter aangetast door de ongehoorzaamheid van de mens. Daarom heeft de samenleving gezag nodig, dat het kwaad indamt en tegengaat.

Vanuit onze overtuiging komen wij op voor het recht van allen die deel uitmaken van onze samenleving en ook streven wij naar gerechtigheid in internationale betrekkingen. Deze overtuiging plaatst de actuele politiek in het perspectief van Jezus Christus, wie alle macht is gegeven in hemel en op aarde. Door Hem is er uitzicht op een leven over de grenzen van de huidige wereld heen. Vanuit dit vertrouwen zoeken wij gedreven naar de steun van allen die met ons deze politiek willen steunen en bevorderen. We doen dit alles in het besef dat we afhankelijk zijn van God en bidden om de leiding van de Heilige Geest.

De ChristenUnie wenst haar doel onder meer te bereiken door:
a. op elk politiek niveau zo krachtig mogelijk vertegenwoordigd te zijn en daartoe actief deel te nemen aan de verkiezingen voor de Staten-Generaal, provinciale staten, gemeenteraden, algemene besturen van waterschappen en het Europees Parlement;
b. het vaststellen van een kernprogramma en daarop gebaseerde verkiezingsprogramma's;
c. de publieke opinie en de kiezers te winnen voor haar politieke overtuiging;
d. de oprichting van kiesverenigingen en de politieke vorming van de leden van de kiesverenigingen te stimuleren;

e. het uitbrengen van publicaties, studies en het houden van conferenties en cursussen;
f. het verrichten van wetenschappelijk onderzoek;
g. samen te werken met geestverwante politieke groeperingen in binnen- en buitenland;
h. een partijbureau te onderhouden dat het realiseren van bovengenoemde onderdelen kan ondersteunen.

1.1.3 Juridische structuur

De ChristenUnie is een verband van kiesverenigingen. Deze kiesverenigingen zijn de leden van de ChristenUnie. De kiesverenigingen vormen het Uniecongres. Het Uniecongres is de algemene vergadering van de ChristenUnie. Aan het Uniecongres komen in de ChristenUnie alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen.

1.1.4 Statutenwijziging

In de statuten van de ChristenUnie kan geen verandering worden gebracht dan door een besluit van een algemene vergadering, waartoe is opgeroepen met de mededeling dat aldaar wijziging van de statuten zal worden voorgesteld. Het Uniecongres heeft op 13 april 2013 besloten tot een wijziging in de statuten. De statutenwijziging hield in:
- dat het Landelijk Bestuur zou worden verkleind en
- dat de voorzitters van de Provinciale Unies vaste adviseurs zouden worden voor het Landelijk Bestuur voor een aantal belangrijke en identiteitsgevoelige onderwerpen

Van deze wijziging is notariele akte opgemaakt op 22 oktober 2013 door notaris mr. Th. A. Ritsema, verbonden aan kantoor Nysingh, gevesigd te Zwolle.

1.1.5 Samenstelling Landelijk Bestuur en directie

Eind 2012 heeft Janneke Louisa om persoonlijke redenen haar voorzitterschap neergelegd. Tot het Uniecongres van 13 april 2013 heeft vice-voorzitter Klaas Tigelaar het voorzitterschap waargenomen. Bert Boerman is per 13 april afgetreden als penningmeester. Op het aprilcongres is Piet Adema verkozen als voorzitter. Flora Lagerwerf-Vergunst en Fred Ruiten zijn verkozen als bestuurslid.

Het Landelijk Bestuur wordt per 13 april 2013 gevormd door:
- Piet Adema (Drachten), voorzitter, aftredend in 2017, herkiesbaar
- Sandra Korteweg-Vemeer (Ridderkerk), secretaris, aftredend in 2015, niet herkiesbaar
- Flora Lagerwerf-Vergunst (Ridderkerk), lid, aftredend in 2017, herkiesbaar
- Fred Ruiten (Sint Pancras), penningmeester, aftredend in 2017, herkiesbaar
- Gert Schouwstra (Sneek), internationaal secretaris, aftredend in 2016, niet herkiesbaar
- Klaas Tigelaar (Oud-Beijerland), vice-voorzitter, aftredend in 2016, herkiesbaar
- Jolande Uringa (Utrecht), lid, aftredend in 2016, herkiesbaar

In 2008 is dhr. Menno van Hulst door het Landelijk Bestuur benoemd als directeur van het partijbureau.

1.2 Activiteitenverslag

Inleiding - Scherp aan de wind

Eind 2012 is het jaarplan voor 2013 vastgesteld onder de titel Scherp aan de wind. Deze term komt uit de zeilwereld en duidt op de stand van de boot ten opzicht van de wind. Als de wind tegen is, kun je wel vooruit komen maar dan moeten de zeilen goed staan, de boot goed onderhouden en de bemanning goed getraind. Hier hebben we in 2013 hard aan gewerkt. Het proces van partijvernieuwing om de ChristenUnie als partij toekomstbestendig te maken is krachtig aangepakt. Samenwerking met andere organisaties maar ook binnen de partij heeft veel aandacht gehad. Op de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen is vol ingezet. De samenwerking en coördinatie binnen de partij heeft constant aandacht gehad. Het politiek profiel van de ChristenUnie is via een partijbrede discussie vastgesteld.

Niet alles is gemakkelijk gegaan en af en toe zijn we nat geworden tijdens de scherpe koers. Maar we zijn God dankbaar voor datgene dat we konden bereiken met Zijn hulp. Aan God de eer!

In het vervolg van dit activiteitenverslag wordt de indeling gevolgd die het ministerie van Binnenlandse Zaken voor activiteiten van een politieke partij hanteert. In de jaarrekening is deze indeling ook terug te vinden.

Politieke vorming en scholing (a)

1. Opleidingscentrum
De ChristenUnie heeft een Opleidingscentrum, waar leden (en een enkel niet-lid) op zijn of haar eigen niveau een training kan volgen. De inhoud varieert van introductiecursussen, via specifieke leergangen tot masterclasses. Ook worden maatwerk-trainingen gegeven. De activiteiten vinden verspreid over het land plaats en worden gegeven door vakbekwame freelancers.
In 2013 hebben 522 mensen een cursus gevolgd van het Opleidingscentrum van de ChristenUnie. Dit is het hoogste aantal ooit. Er zijn veel cursussen gegeven in het kader van de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014.

Aantal deelnemers aan trainingen van Opleidingscentrum sinds 2008:
2008 - 322
2009 - 355
2010 - 361
2011 - 290
2012 - 324
2013 - 522

2. Politieke beleidsontwikkeling
In 2013 is door het Uniecongres een verkiezingsprogrammacommissie benoemd voor de Europese verkiezingen van 2014. Onder leiding van voorzitter Eimert van Middelkoop is in december een concept programma aan het landelijk Bestuur gepresenteerd, mede tot stand gekomen met de SGP.

De kiesverenigingen zijn gediend met een model verkiezingsprogramma als handreiking voor et schrijven van een eigen programma.

Iedere volksvertegenwoordiger is verantwoordelijk voor zijn/haar politieke beleidsontwikkeling. Afstemming en coördinatie hiervan vindt o.a. plaats tijdens het Politiek Beraad waar voorzitters en directeuren van de geledingen elkaar maandelijks ontmoeten.

Informatievoorziening (b)

3. Partijblad Handschrift
Het ledenblad HandSchrift is vier keer verschenen, waarvan één keer in een 'light-versie'. Een lezersonderzoek is gehouden, waaruit o.a. blijkt dat een grote meerderheid van de lezers een frequentie van drie keer per jaar prima vindt, waarbij actuele informatie via digitale kanalen wordt doorgegeven.

4. Campagnematerialen
In 2013 heeft de keuze en het ontwerp van de campagnematerialen voor de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Daarnaast zijn diverse folders gemaakt voor evenementen en ledenwerving.

5. Informatie via internet
De website-familie van de ChristenUnie heeft vele leden. De hoofdsite www.christenunie.nl is de belangrijkste en wordt dagelijks bijgehouden. Elke kiesvereniging heeft haar eigen site, die landelijk wordt ondersteund, evenals elke geleding. In 2013 hebben de websites een restyling ondergaan.

Er wordt maandelijks een aantal nieuwsbrieven verstuurd naar specifieke doelgroepen: leden, vrienden, besturen, bestuurders en bidders.

6. Congreskosten
Op congressen is er een direct contact met leden. Er zijn in 2013 twee Uniecongressen (voor afgevaardigden van kiesverenigingen) gehouden en drie Ledencongressen (voor individuele leden). Het Ledencongres van september was gewijd aan Europa in het kader van het schrijven van het verkiezingsprogramma voor de verkiezingen van mei 2014.

Contact zusterpartijen buitenland (c)

Het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie is q.q. ook bestuur van de FICDD, de Foundation for International Christian Democratic Development. Deze stichting stimuleert democratische processen in Oost-Europese landen en in enkele landen buiten Europa. Hiervoor wordt een subsidie ontvangen van het ministerie van BZK. Zo organiseerde de FICDD op 12 november met nationale parlementariërs uit Macedonië een conferentie over christelijke waarden en Europese integratie.

Namens FICDD gaf Eimert van Middelkoop zijn visie op dit onderwerp. Een ander voorbeeld is dat de FICDD in Servië dit jaar een seminar over mensenhandel en prostitutie organiseerde. Een compleet overzicht van de FICDD activiteiten is te vinden in het jaarverslag van deze stichting.

De ChristenUnie is mede-oprichter en actief lid van de Europese partij ECPM, de European Christian Political Movement. In juni 2013 is Stieneke van der Graaf, voorzitter van de Provinciale Statenfractie in Groningen, lid geworden van het bestuur van de ECPM.
Ook is de ChristenUnie betrokken bij de ECPF, de wetenschappelijke stichting van de ECPM. De ECPF was medeorganisator van het hiervoor onder b. genoemde ledencongres over Europa.

Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)

Het leveren van wetenschappelijke bijdragen voor het politieke debat is bij de ChristenUnie uitbesteed aan het Wetenschappelijk Instituut (WI), de Mr. G. Groen van Prinstererstichting. Het WI wordt door de ChristenUnie met een financiële bijdrage van 34.000 euro gesteund. Overige inkomsten van het WI zijn bijdragen van donateurs en subsidie van het ministerie van BZK. Het WI is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie. Sinds februari 2013 is Wouter Beekers de directeur van het WI. Het WI heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening.

Politieke participatie jongeren (e)

De ChristenUnie heeft PerspectieF aangewezen als haar officiële politieke jongeren organisatie.
In 2013 is een financiële bijdrage gegeven aan PerspectieF van 7.500 euro.
PerspectieF is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie. PerspectieF heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening.

Ledenwerving (f)

7. Kosten Ledenwerving
De meeste nieuwe leden melden zich spontaan aan. Maar ook ledenwerving heeft effect. Dit gebeurt via telefonische acties onder 'warme' bestanden en door aanwezigheid op evenementen. in 2013 mochten we 976 nieuwe leden verwelkomen. Deze zijn o.a. uitgenodigd voor een groepsbezoek in de Tweede Kamer en om deel te nemen aan een cursus van het Opleidingscentrum. Doordat 1425 mensen hun lidmaatschap hebben opgezegd, was er een netto-ledenverlies van 449 personen. De meeste opzeggingen vinden plaats vanwege financiële redenen. Een aantal vanwege politieke standpunten, zowel nationaal als lokaal. Het aantal leden is per 1 januari 2014 23.631.

Naast leden kent de ChristenUnie ook vrienden. Deze hebben geen zeggenschap binnen de partij, maar ondersteunen de partij financieel en worden via nieuwsbrieven op de hoogte gehouden.
Het aantal vrienden is in 2013 gestegen van 1.191 naar 1.215.

In 2013 is een nieuwe categorie gestart, de supporters. Supporters worden via nieuwsbrieven geïnformeerd over de partij, zonder dat ze een financiële verplichting hebben. In totaal zijn dat er eind 2013 ruim 11.000.

Ontwikkeling ledenbestand van de ChristenUnie sinds 2006:
2014 - 23.631
2013 - 24.080
2012 - 24.776
2011 - 25.489
2010 - 26.441
2009 - 26.745
2008 - 27.683
2007 - 26.673
2006 - 24.156

Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)

8. Promotiekosten
De ChristenUnie is aanwezig op diverse evenementen om met (potentiële) kiezers te spreken. Opwekking, New Wine, Flavor, EO-Jongerendag, 50 Plus Beurs, NL Zingt-dag, Katholieke Jongerendag en nog meer.

Op 12 oktober 2013 is een Open dag voor leden en belangstellenden gehouden van de ChristenUnie in het Tweede Kamergebouw in Den Haag. Er waren ongeveer 500 bezoekers.

Sinds 2011 heeft de ChristenUnie een ondernemersplatform. In 2013 zijn er twee bijeenkomsten geweest van dit platform, met 40 resp. 100 deelnemers. Tijdens deze bijeenkomsten vinden ontmoetingen plaats tussen christen-ondernemers onderling en met landelijke politici van de ChristenUnie.

9. Informatie via internet

Op de website verschijnen dagelijks, vaak meerdere keren per dag, nieuws-updates van wat onze Kamerleden en Europarlementariër hebben gedaan en gezegd. Ook wordt via de persvoorlichting de Nederlandse geschreven pers en radio en televisie voorzien van informatie.

10. Radio, tv en nieuwe media

Social media krijgen een steeds belangrijker rol in de wederzijdse communicatie tussen partij en niet-leden. Het merendeel van de ChristenUnie politici zijn actief op Twitter. De absolute topper is Arie Slob met 27.000 volgers. Het aantal volgers van de Twitter account @christenunie is in 2013 gestegen tot 8.462. Het meest populaire bericht (over het begrotingsakkoord) is 40 keer geretweet.

Het aantal volgers ('vind-ik-leuks') van de Facebook pagina van de ChristenUnie is o.a. door het gebruik betaalde advertenties enorm gestegen tot meer dan 5.000. Een van de Facebooktoppers was een filmpje over de Good SamaritanLaw met Carla Dik. Hiermee zijn ruim 35.000 mensen bereikt.

De ChristenUnie LinkedIn account wordt vooral gebruikt voor meer serieuze discussies. Het aantal leden van onze account ligt nu boven de 1.700.

Social media	**1-1-2013**	**1-1-2014**
Twitter	6.430	8.462
Facebook	1.430	5.047
LinkedIn	1.428	1.711

Via de ZPP (Zendtijd Politieke Partijen) zijn vele malen radio en tv spots uitgezonden op de publieke omroep.

Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)

11. Opbouwwerk en advies

Zittende politieke ambtsdragers worden ondersteund door medewerkers van de afdeling Opleiding en Advies. Deze afdeling, die bestaat uit 6 medewerkers, is een samenwerking van partijbureau en Bestuurdersvereniging.

12. Opleidingscentrum i.c.m. 15. Ondersteuning politieke ambtsdragers

Ondersteuning vindt plaats door het aanbieden van cursussen door het Opleidingscentrum (zie activiteit 1), door het organiseren van ontmoetingen voor specifieke doelgroepen, door het aanbieden van algemene adviezen en door maatwerk-advisering. In maart 2013 is het tweejaarlijks bestuurderscongres gehouden in Lunteren, waar gedurende twee dagen zo'n 200 aanwezigen waren.

Ter info, de leden bestuurdersvereniging per 1-1-2014:

Gemeenteraadslid	388
Wethouder	65
Burgemeester	13
Provinciale Statenlid	24
Gedeputeerde Statenlid	2
Waterschap – algemeen bestuurslid	20
Waterschap – dagelijks bestuurslid	2
Tweede Kamerlid	5
Eerste Kamerlid	2
Europarlementariër	1
Overige leden	151
Totaal	**673**

13. Selectie ambtsdragers
In 2013 heeft de werving en selectie plaatsgevonden voor de kandidaten van de ChristenUnie voor de Europese verkiezingen die op 22 mei 2014 gehouden zullen worden. Een door het Uniecongres benoemde selectiecommissie heeft onder voorzitterschap van dhr. André Rouvoet hiervoor een advies uitgebracht aan het landelijk bestuur.

In 2013 vond ook de werving en selectie plaats van kandidaat-gemeenteraadsleden. Dit is de taak van kiesverenigingen, die worden ondersteund met raad en daad en met toerustingcursussen. Er is een handboek verkiezingen herschreven en ter beschikking gesteld aan alle kiesverenigingen. De gemiddelde leeftijd van de BV leden is 53 jaar. 21% van de BV-leden is vrouw.

14. Kosten digitale nieuwsbrief
Voor verschillende doelgroepen worden verschillende maandelijke nieuwsbrieven gemaakt. Bijv. voor waterschappers, provinciale staten-leden en gemeenteraadsleden.

Verkiezingscampagnes (i)

16. Overheadkosten decentrale verkiezingen i.c.m. 17. Kosten landelijke verkiezingscampagnes

In het jaar 2013 waren er herindelingsverkiezingen in Leeuwarden, Fries Meren, Heerenveen en Alphen aan de Rijn. De ChristenUnie heeft hier actief aan meegedaan met goede resultaten. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de verkiezingen van 2014, op 19 maart voor de gemeenteraden en op 22 mei voor het Europees Parlement.

1.3 Informatie over bestuur en directie

1.3.1 Taak en werkwijze van directie en bestuur

Het Landelijk Bestuur is het bestuur van de ChristenUnie in de zin van de wet en bestaat uit:
a. de voorzitter, die in functie door het Uniecongres wordt benoemd en
b. algemene bestuursleden, die door het Uniecongres worden benoemd
waarbij het aantal leden door het Uniecongres wordt bepaald op ten minste vijf en ten hoogste zeven. Behoudens de beperkingen volgens de statuten is het Landelijk Bestuur belast met het besturen van de ChristenUnie.
De ChristenUnie kent een Partijbureau. Dit bureau is gevestigd te Amersfoort. Het Partijbureau is belast met de ondersteuning en de ontwikkeling van de ChristenUnie en met de ondersteuning van het Landelijk Bestuur. Het bureau wordt geleid door een door het Landelijk Bestuur aangestelde directeur. Het Landelijk Bestuur is bevoegd onder zijn verantwoordelijkheid onderdelen van zijn taak te doen uitvoeren door het Partijbureau. Het Landelijk Bestuur stelt, na overleg met de directeur van het Partijbureau, een directiestatuut vast, waarin de taken, bevoegdheden en werkwijze van het Partijbureau en de directeur nader worden geregeld. De directeur van het partijbureau is adviseur van het Landelijk Bestuur. De directeur is verantwoordelijk voor het functioneren van het partijbureau.

1.3.2 Bezoldigings- en vergoedingenbeleid

Leden van het Landelijk Bestuur krijgen alleen een vergoeding voor gemaakte onkosten. Zij ontvangen geen vacatiegeld of anderssoortige vergoedingen.

Het personeel werkzaam bij de ChristenUnie valt niet onder een CAO. Voor de salariëring wordt gebruik gemaakt van de salarisschalen van rijksambtenaren (BBRA, niveau 1 april 2009). De functie van directeur partijbureau is ingeschaald in schaal 13. Overige functies zijn ingeschaald in de schalen 6 tot en met 11.

1.3.3 Nevenfuncties directie en bestuursleden

Piet Adema, voorzitter
Waarnemend burgemeester Tynaarlo (bezoldigd)
Diverse functiegerelateerde nevenfuncties (zie www.tynaarlo.nl)
Voorzitter ChristenUnie (onbezoldigd)
Lid RvC Larcom bv te Ommen (bezoldigd)
Lid RvC NV Rendo te Meppel, voorgedragen (bezoldigd)
Voorzitter Stichting WTC Expo/PBH te Leeuwarden (bezoldigd)

Flora Lagerwerf-Vergunst
Senior raadsheer Gerechtshof Den Haag (bezoldigd)
Lid bestuur Genootschap Oud-Senatoren Eerste Kamer (onbezoldigd)
Lid landelijk bestuur ChristenUnie (onbezoldigd)
Lid bestuur Gereformeerde Zendingsbond (GZB) (onbezoldigd)
Voorzitter Klachtencommissie Zorgcentrum De Riederborgh (onbezoldigd)

Fred Ruiten
Directeur bij EFK Interim-management en advies te Alkmaar (bezoldigd)
Voorzitter Raad van Toezicht CSG Jan Arentsz (onbezoldigd)
Lid Raad van Toezicht Van der Meij College Alkmaar (onbezoldigd)
Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Forte Kinderopvang (onbezoldigd)
Penningmeester Nederlands Bijbelgenootschap (onbezoldigd)
Penningmeester Stichting Vrienden van Pryluky (onbezoldigd)
Penningmeester bij de stichting 180 (onbezoldigd)
Burgerraadslid gemeente Langedijk (onbezoldigd)
Lid auditcommissie gemeente Langedijk (onbezoldigd)

Gert Schouwstra
Consultant/eigenaar AA-Planadvies te Sneek (bezoldigd)
Raadscommissielid gemeente Súdwest Fryslân (onbezoldigd, wel presentiegeld)
Staflid Opwekkingsconferenties (onbezoldigd)
Kaderlid Evangelische gemeenschap Sneek (onbezoldigd)
Secretaris/penningmeester Stichting Rhodé (onbezoldigd)

Klaas Tigelaar
Burgemeester Oud-Beijerland (bezoldigd)
Vice-voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
Lid RvC Participatie BV en Investerings BV oefencentrum Dordrecht
Lid RvC RAV ZHZ
Vice-voorzitter Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard
Lid bestuur Vereniging Zuid Hollandse Gemeenten
Lid College v. Arbeidszaken
Lid bestuur Vereniging Sport en Gemeenten (voorzitter afdeling West)
Vice-voorzitter Stichting Sportservice Nederland
Lid RvC Ikazia Ziekenhuis Rotterdam

Jolande Uringa
Manager Marketing & Communicatie Leger des Heils ReShare (bezoldigd)

Menno van Hulst
Directeur Partijbureau ChristenUnie (bezoldigd)
Voorzitter stichting Light for the World (onbezoldigd)

1.4 Plannen voor de toekomst

Een van de belangrijke taken van een politieke partij is het voeren van campagnes. Twee hoogtepunten in het 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart, gevolgd door de Europese verkiezingen van 22 mei. In 2014 vinden ook de voorbereidingen plaats voor verkiezingsjaar 2015, als er tegelijkertijd Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen zijn, gevolgd door Eerste Kamer verkiezingen. Bovendien moet de partij altijd voorbereid zijn op Tweede Kamerverkiezingen, aangezien die meestal onverwacht komen. Daarom overweegt het Landelijk Bestuur om twee kwartiermakers aan te stellen voor de selectiecommissie voor de kandidatenlijst van de Tweede Kamer.

In 2012 is het Landelijk Bestuur een proces van partijvernieuwing gestart. Dit behelst o.a. het stemrecht geven aan individuele leden over landelijke zaken als een verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer. In 2014 zal dit proces worden voortgezet. Ook zal inhoud en status van een aantal kerndocumenten van de partij worden besproken en mogelijk aangepast.

De partij heeft de laatste jaren afnemende structurele inkomsten door korting op subsidies en door een dalend ledenaantal. Dit betekent dat het partijbureau qua bezetting afgeslankt wordt. Aangezien het partijbureau een campagneorganisatie wil zijn, wordt juist in campagnetijd de bezetting uitgebreid.

Voor de begroting over 2014 verwijzen wij u naar de bijlage.

Getekend te Amersfoort

Piet Adema, voorzitter

2. Jaarrekening 2013

2.1 Balans per 31 december 2013

na resultaatbestemming

	31 december 2013		31 december 2012	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Inrichting gebouwen	13.161		16.801	
Inventaris	9.946		18.848	
Hardware	25.076		46.016	
Immateriële vaste activa				
Software	4.381		12.528	
		52.563		94.194
Voorraden		1.900		6.418
Vorderingen		315.915		149.253
Liquide middelen		512.104		442.684
		882.482		692.548

	31 december 2013		31 december 2012	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves				
Algemene reserve	32.568		113.838	
Continuïteitsreserve	250.000		-	
Bestemmingsreserves	367.500		302.530	
		650.068		416.368
Kortlopende schulden				
Crediteuren	105.655		23.332	
Belastingen	24.561		113.669	
Overige kortlopende schulden	102.197		139.180	
		232.413		276.181
		882.482		692.548

2.2 Staat van baten en lasten over 2013

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
BATEN			
Contributies	1.136.770	1.138.157	1.184.675
Giften	46.412	45.000	260.374
Subsidies	596.250	574.000	605.578
Doorbelaste kosten	299.764	276.083	476.242
Baten Opleidingscentrum	29.463	20.000	25.817
Overige baten	41.621	37.864	47.843
Totaal baten	2.150.280	2.091.104	2.600.529
LASTEN			
Directe uitgaven aan subsidiabele activiteiten			
Politieke vorming en scholing (a)	14.279	12.500	10.852
Informatievoorziening (b)	122.857	149.692	172.468
Contact zusterpartijen buitenland (c)	-	-	14.384
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	34.000	34.002	47.515
Politieke participatie jongeren (e)	7.500	2.000	2.000
Ledenwerving (f)	15.299	30.000	25.035
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	74.749	98.712	118.310
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	25.138	30.630	27.303
Verkiezingscampagnes (i)	-	-	393.662
	293.822	357.536	811.528
Afdrachten			
Afdrachten aan kiesverenigingen en Provinciale Unies	283.856	287.866	289.223
	283.856	287.866	289.223
Overige uitgaven			
Bestuurskosten	18.518	16.900	24.002
Bureau- en ICT-kosten	230.167	266.229	264.830
Personeelskosten	976.611	992.732	1.195.682
Huisvestingskosten	113.607	124.096	117.734
	1.338.902	1.399.957	1.602.248
Totaal lasten	1.916.580	2.045.359	2.702.999
Overschot/ tekort	233.700	45.745	102.470-

2.3 Resultaatbestemming

	Realisatie 2013	Realisatie 2012
	€	€
Resultaatbestemming reserves		
Algemene reserve	18.730	
Continuiteitsreserve	50.000	-
Bestemmingsreserve Opleidingscentrum	-	5.000-
Bestemmingsreserve Personeel		20.000-
Bestemmingsreserve Verkiezingen	164.970	77.470-
	233.700	102.470-
Overschot/tekort	-	-

2.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

2.4.1 Algemene grondslagen
De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

2.4.2 Vergelijkende cijfers
De cijfers over 2012 zijn waar nodig aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

2.4.3 Algemene grondslagen van waardering
Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.4.4 Materiële vaste activa
De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvinge. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

2.4.5 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva
De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

2.4.6 Reserves en fondsen
Reserves betreffen gelden ter vrije besteding. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen van resultaatbepaling

2.4.7 Algemene grondslagen van resultaatbepaling
Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

2.4.8 Baten
De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

2.4.9 Personeelsbeloning
Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

Voor het pensioen geldt een toegezegde bijdrage regeling. De toegezegde bijdragen worden afgedragen aan de pensioenverzekeraar op basis van het pensioencontract.

2.4.10 Kostentoerekening ten behoeve van subsidie Wet Financiering Politieke Partijen
De personeelskosten zijn op medewerkersniveau toegerekend aan een van de negen subsidiecategorieën. Het percentage subsidiabele personeelskosten geldt als grondslag voor het toewijzen van de volgende baten en lasten:

Baten
KVGR-baten

Lasten
Bestuurs- en bureaukosten
Huisvestingskosten

De aldus verkregen kostentoerekening staat vermeld in paragraaf 2.8.

2.5 Toelichting op de balans per 31 december 2013

Materiële en immateriële vaste activa

De mutaties in de vaste activa zijn in het hierna volgende schema samengevat:

	Inrichting gebouwen	Inventaris	Hardware	Software	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari					
Aanschafwaarde	21.841	49.693	108.416	108.862	288.811
Cumulatieve afschrijvingen	-5.040	-30.844	-62.400	-96.333	-194.617
	16.801	18.848	46.016	12.528	94.194
Mutaties boekjaar					
Investeringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	-3.640	-8.903	-20.940	-8.148	-41.631
	-3.640	-8.903	-20.940	-8.148	-41.631
Stand per 31 december					
Aanschafwaarde	21.841	49.693	108.416	108.862	288.811
Cumulatieve afschrijvingen	-8.680	-39.747	-83.340	-104.481	-236.248
	13.161	9.946	25.076	4.381	52.563

De activeringsgrens is per 1-1-2013 gesteld op € 2.500. De afschrijvingen zijn berekend op basis van de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages:

Inrichting gebouwen	20%
Inventaris	20%
Hardware	20%
Software	20%

	2013	2012
	€	€

Voorraden

Voorraad promotieartikelen	1.060	4.443
Voorraad geschenkbonnen	840	1.975
Saldo per 31 december	1.900	6.418

In de voorraad promotieartikelen is een bedrag in mindering gebracht voor incourant.

Vorderingen

Debiteuren	7.569	1.338
Af: Voorziening dubieuze debiteuren		-
Rekeningcourant verhoudingen	72.514	43.823
Contributies	2.000	3.000
Waarborgsommen	4.005	4.005
Vooruitbetaald (o.a. Kosten GR2014) / nog te ontvangen	115.027	25.419
Nog te ontvangen Subsidie Ministerie BZK	114.800	71.668
Saldo per 31 december	315.915	149.253

Liquide middelen

Kas	778	1.523
Rabobank betaalrekening giften en contributies	1.915	6.796
Rabobank betaalrekening overige betaalstromen	3.480	-
Rabobank telespaarrekening	255.000	134.245
Rabobank bonusrekening	-	50.000
Rabobank Vrienden van de ChristenUnie	931	120
SNS Bank meersparen	250.000	250.000
Saldo per 31 december	512.104	442.684

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Reserves

	2013	2012
	€	€
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	113.838	113.838
Af: onttrekking ten gunste van de continuïteitsreserve	100.000-	-
Bij: volgens resultaatbestemming	18.730	-
Saldo per 1 januari	32.568	113.838

De algemene reserve heeft per 31-12-2013 de functie van 'vrije reserve' gekregen, bedoeld om overschotten en tekorten op te vangen. De algemene reserve had voorheen, samen met de Bestemmingsreserve Personeel impliciet de functie van continuïteitsreserve. Het is duidelijker om deze functie te expliciteren. Daarom is besloten om een continuïteitsreserve in te stellen, met een duidelijke grondslag daarbij. Om deze continuïteitsreserve op peil te brengen, wordt in 2013 € 100.000 aan de algemene reserve onttrokken.

Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: mutatie vanuit algemene reserve	100.000	-
Bij: mutatie vanuit Bestemmingsreserve Personeel	100.000	-
Bij: volgens resultaatbestemming	50.000	-
Saldo per 31 december	250.000	-

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst aan verplichtingen kan worden voldaan. De noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve bedraagt € 250.000. De grondslag voor de continuïteitsreserve is de som van:
- tussen de 20% en 25% van de verwachte personeelskosten van het komend jaar en
- tussen de 20% en 25% van de verwachte huisvestingskosten van het komende jaar.

De noodzakelijk geachte omvang zal worden bijgesteld indien 20% en 25% van bovengenoemde kosten minder respectievelijk meer dan de noodzakelijk geachte reserveomvang van € 250.000 bedraagt.

	Kosten 2014	Reserve	Percentage
Personeelskosten	998.476		
Huisvestingskosten	127.000		
TOTAAL	1.125.476	250.000	22,2%

Bestemmingsreserve Personeel		
Saldo per 1 januari	100.000	120.000
Af: onttrekking ten gunste van de continuïteitsreserve	100.000-	20.000-
Saldo per 31 december	-	100.000

De bestemmingsreserve Personeel is per 31-12-2013 opgegaan in de continuïteitsreserve.

	2013	2012
	€	€
Bestemmingsreserve Opleidingscentrum		
Saldo per 1 januari	-	5.000
Mutatie volgens resultaatbestemming	-	5.000-
Saldo per 31 december	-	-

De reserve voor het Opleidingscentrum is gevormd vanuit een giftenactie, van waaruit jaarlijks een bedrag is onttrokken. Het saldo van deze reserve is per 31 december 2012 nihil.

Bestemmingsreserve Verkiezingen		
Saldo per 1 januari	202.530	280.000
Mutatie volgens resultaatbestemming	164.970	77.470-
Saldo per 31 december	367.500	202.530

De reserve verkiezingen is gevormd om de kosten van de Europese en Tweede Kamerverkiezingscampagnes op te vangen. De grondslag voor deze reserve hangt samen met een drietal factoren:

1. De frequentie van de verkiezingen. Deze is voor de Europese verkiezingen eens per vijf jaar. Voor Tweede Kamer-verkiezingen ligt het niet vast. In de grondslag wordt uitgegaan voor eens per drie jaar.
2. Het noodzakelijk geachte budget. Deze is voor de Europese verkiezingen € 90.000 en voor de Tweede Kamer-verkiezingen € 400.000.
3. Het deel van het budget dat in ieder geval vanuit de reserve gefinancierd zou moeten kunnen worden. Dit deel is bepaal op 75%. Het verleden heeft geleerd dat met name campagnes voor de Tweede Kamerverkiezingen voor een flink groter deel uit de gewone exploitatie betaald kan worden. Dit kan dankzij fors hogere gifteninkomsten in het jaar van Tweede Kamerverkiezingen.

Volgens deze grondslag is de maximaal benodigde verkiezingsreserve € 367.500. Dit bedrag wordt via een dotatiesysteem. bereikt. De reserve kan eventueel wel sneller op het maximale streefbedrag komen, maar hoeft niet hoger dan het streefbedrag te zijn. Met de dotatie van € 164.970 is de verkiezingskas vol (75% van de gewenste budgetten van zowel een Europese als een Tweede Kamercampagne).

Streefbedrag	31-12-10	31-12-11	31-12-12	31-12-13	31-12-14
Tweede Kamerverkiezingen	100.000	200.000	100.000	200.000	300.000
Europese Verkiezingen	27.000	40.500	54.000	67.500	13.500
Totaal	127.000	240.500	154.000	267.500	313.500

Overige kortlopende schulden

	2013	2012
	€	€
Accountant	6.682	21.061
Reservering vakantiegeld inclusief sociale lasten	35.885	36.687
Reservering vakantiedagen inclusief sociale lasten	19.506	26.509
Reservering eindejaarsuitkering inclusief sociale lasten	5.414	5.567
Overige kortlopende schulden	34.711	49.356
Saldo per 31 december	102.197	139.180

Er zijn geen afzonderlijke schulden van € 25.000 of meer.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen
Per 1 augustus 2011 huurt de ChristenUnie het pand aan de Johan van Oldebarneveltlaan 46 te Amersfoort. De huurprijs bedraagt € 78.797 op jaarbasis. De overeenkomst is aangegaan voor de duur van 6 jaar en loopt tot en met tot en met 31 juli 2017.
Eveneens zijn per 1 augustus 2011 lease- en servicecontracten gesloten voor kopieer- en printapparatuur. De looptijd bedraagt 6 jaar. De jaarlijkse kosten bedragen € 13.476.

Gemeenschappelijke kosten
De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met PerspectieF (ChristenUnie-jongeren), de mr. G. Groen van Prinstererstichting (het WI), de Bestuurdersvereniging, de FICDD (stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling) en de Stichting Ondersteuning Tweede Kamerfractie ChristenUnie betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.
De verdeling van gezamenlijke huisvestingskosten, bureaukosten en gemeenschappelijke personeelskosten is geregeld in een "Overeenkomst tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten" (KVGR). In enkele gevallen worden personeelskosten van ChristenUnie-medewerkers doorbelast aan een van de andere entiteiten op basis van een koepelovereenkomst. De doorberekende kosten zijn als baten in de exploitatie van de ChristenUnie opgenomen.

Dienstverlening
De ChristenUnie had dienstverleningsovereenkomsten gesloten met de European Christian Political Movement (ECPM) en haar wetenschappelijke stichting de European Christian Political Foundation (ECPF). De ECPM en ECPF hebben besloten om per 2013 hun activiteiten volledig zelfstandig en los van de ChristenUnie voort te zetten.
De dienstverleningen zijn begin 2013 gestopt.

Verhuur
Europarlementariër Peter van Dalen huurt kantoorruimte bij de ChristenUnie met ingang van 15 augustus 2011. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2014.

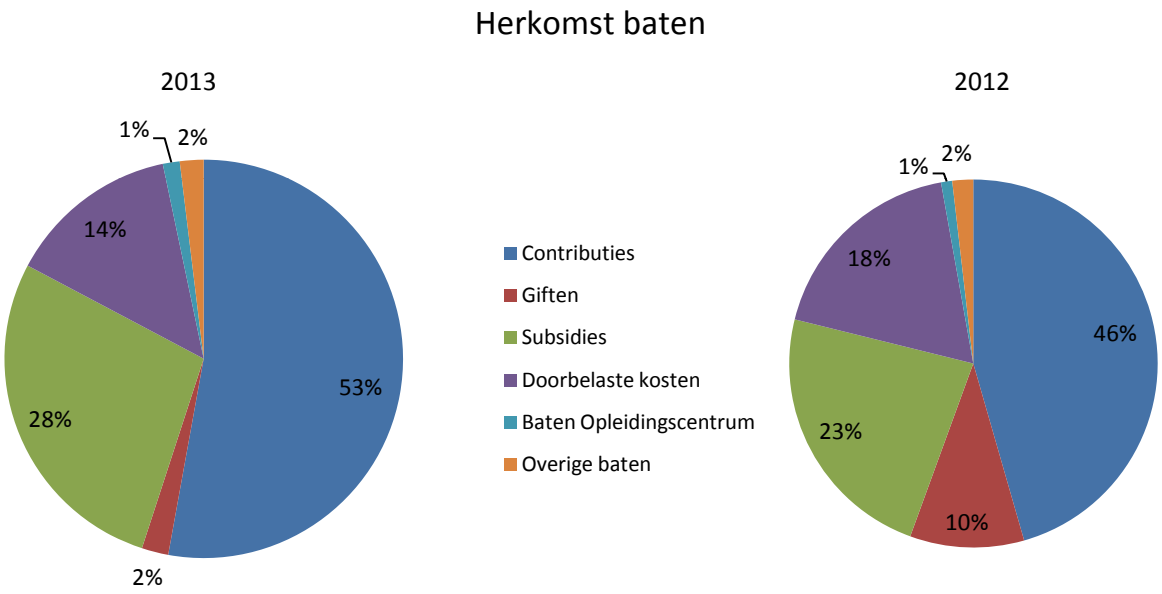
2.6 Toelichting op de baten over 2013

	Realisatie 2013 €	Begroting 2013 €	Realisatie 2012 €
Contributies			
Contributies over 2013	1.151.264	1.158.157	1.196.687
Contributies voorgaande jaren	865	-	78
Overbetalingen bij de contributies, teruggestort naar kiesverenigingen	15.359-	20.000-	12.090-
	1.136.770	1.138.157	1.184.675
Giften			
Vrienden van de ChristenUnie	22.578	20.000	19.450
Giften uit acties	4.379	20.000	219.216
Legaten	-	-	7.500
Overige giften	19.455	5.000	14.208
	46.412	45.000	260.374
Subsidies			
Subsidie ministerie van Binnenlandse Zaken lopende jaar	574.000	574.000	582.945
Subsidie ministerie van Binnenlandse Zaken voorgaande jaren	22.250	-	22.632
Overige subsidies	-	-	-
	596.250	574.000	605.578
Doorbelaste kosten			
Gezamenlijke kosten Bestuurdersvereniging (BV)	144.107	139.730	129.474
Gezamenlijke kosten Wetenschappelijk Instituut (WI)	72.420	61.353	57.128
Gezamenlijke kosten FICDD	42.654	42.336	37.471
Gezamenlijke kosten Perspectief, ChristenUnie-jongeren	20.514	22.087	20.566
Gezamenlijke kosten St. Ondersteuning TK-fractie CU	4.000	-	21.006
Huuropbrengsten eurofractie	11.540	10.577	9.395
Dienstverlening ECPM/ ECPF	4.529	-	201.203
Overige doorbelastingen	-	-	-
	299.764	276.083	476.242

In 2013 is één gift ontvangen groter dan € 4.500. Op 18-12-2013 doneerde mw. K. van Oord-Damminga uit De Bilt een bedrag van € 5.000.

De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met andere partijgeledingen betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.

	Realisatie 2013 €	Begroting 2013 €	Realisatie 2012 €
Baten Opleidingscentrum			
Cursusbijdragen Opleidingscentrum	29.463	20.000	25.817
	29.463	20.000	25.817
Overige baten			
Baten Handschrift	14.462	18.264	22.490
Verkopen	5.918	4.600	4.797
Rente	18.521	15.000	20.556
Nagekomen baten	2.720	-	-
	41.621	37.864	47.843
TOTAAL BATEN	2.150.280	2.091.104	2.600.529

2.7 Toelichting op de lasten over 2013

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
Uitgaven aan subsidiabele activiteiten			
Politieke vorming en scholing (a)			
1. Opleidingscentrum	14.279	12.500	10.852
2. Politieke beleidsontwikkeling	-	-	-
	14.279	12.500	10.852
Informatievoorziening (b)			
3. Partijblad Handschrift	69.497	78.230	87.794
4. Campagnematerialen	4.766	6.750	856
5. Informatie via internet	23.757	28.712	25.635
6. Congreskosten	24.837	36.000	58.183
	122.857	149.692	172.468
Contact zusterpartijen buitenland (c)			
Activiteiten via FICDD, de ChristenUnie stichting voor internationale samenwerking en ontwikkeling	-	-	14.384
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)			
Activiteiten via Mr. G. Groen v. Prinstererstichting	34.000	34.002	47.515
Politieke participatie jongeren (e)			
Activiteiten via PerspectieF, ChristenUnie-jongeren	7.500	2.000	2.000
Ledenwerving (f)			
7. Kosten Ledenwerving	15.299	30.000	25.035
	15.299	30.000	25.035

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)			
8. Promotiekosten	25.508	35.000	54.229
9. Informatie via internet	23.757	28.712	25.635
10. Radio, tv en nieuwe media	25.483	35.000	38.447
	74.749	98.712	118.310
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)			
11. Opbouwwerk en advies	5.117	5.000	4.173
12. Opleidingscentrum	14.279	12.500	10.852
13. Selectie ambtsdragers	463	6.750	6.580
14. Kosten digitale nieuwsbrief	5.279	6.380	5.697
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	-	-	-
	25.138	30.630	27.303
Verkiezingscampagnes (i)			
16. Overheadkosten decentrale verkiezingen	-	-	-
17. Kosten landelijke verkiezingscampagnes	-	-	393.662
	-	-	393.662

Afdrachten

Afdrachten aan kiesverenigingen en Provinciale Unies			
Aan kiesverenigingen	209.783	212.009	213.768
Aan Provinciale Unies	74.073	75.857	75.455
	283.856	287.866	289.223

Overige uitgaven

Bestuurskosten			
Vergaderkosten	3.077	4.100	3.508
Reiskosten bestuursleden	10.240	7.500	9.975
Partijdecoraties	2.181	500	-
Overige bestuurskosten	3.020	4.800	10.518
	18.518	16.900	24.002

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
Bureau- en ICT-kosten			
Bureau- en kantoorkosten	82.444	97.358	103.234
Accountant en adviseurs	12.602	38.000	32.345
Afschrijvingen MVA	41.631	45.083	55.179
Afschrijvingen debiteuren	16.687	27.500	16.884
ICT-kosten	76.803	58.288	57.188
	230.167	266.229	264.830
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	765.603	746.212	937.470
Sociale lasten	118.475	108.799	146.861
Pensioenlasten	42.001	42.221	39.661
Overige personeelskosten	50.531	95.500	71.690
	976.611	992.732	1.195.682

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2013 bedroeg 17,8 FTE (2012: 22,5). Dit is excl. de stagiaires.

Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	77.632	78.000	75.750
Onderhoudskosten	2.226	3.050	2.289
Energiekosten	8.123	14.235	12.749
Overige huisvestingskosten	25.626	28.811	26.946
	113.607	124.096	117.734
TOTAAL LASTEN	1.916.580	2.045.359	2.702.999

2.8 Kostentoerekening subsidiabele activteiten (WFPP)

	Directe kosten	Personeels-kosten	Bestuur- en bureaukosten	Huisvestings kosten	KVGR baten	**TOTAAL 2013**
Politieke vorming en scholing (a)						
1. Opleidingscentrum	14.279	59.489	15.148	6.920	-7.566	88.271
2. Politieke beleidsontwikkeling	0	50.602	12.885	5.886	-6.436	62.938
Subtotaal Politieke vorming en scholing (a)						**151.209**
Informatievoorziening (b)						
3. Partijblad Handschrift	69.497	45.559	11.601	5.300	-5.794	126.162
4. Campagnematerialen	4.766	45.101	11.485	5.247	-5.736	60.862
5. Informatie via internet	23.757	65.278	16.622	7.594	-8.302	104.949
6. Congreskosten	24.837	43.343	11.037	5.042	-5.513	78.746
Subtotaal Informatievoorziening (b)						**370.719**
Contact zusterpartijen buitenland (c)						
Resultaat kosten FICDD 2013	169.484					169.484
Subtotaal Contact zusterpartijen buitenland (c)						**169.484**
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						
Resultaat kosten WI 2013	369.343					369.343
Subtotaal Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						**369.343**
Politieke participatie jongeren (e)						
Resultaat kosten PerspectieF 2013	59.626					59.626
Subtotaal Politieke participatie jongeren (e)						**59.626**

	Materiaal kosten	Personeels-kosten	Bestuur- en bureaukosten	Huisvestings kosten	KVGR baten	**TOTAAL 2013**
Ledenwerving (f)						
7. Kosten Ledenwerving	15.299	35.797	9.115	4.164	-4.553	59.823
Subtotaal Ledenwerving (f)						**59.823**
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						
8. Promotiekosten	25.508	52.206	13.294	6.073	-6.640	90.441
9. Informatie via internet	23.757	55.893	14.233	6.502	-7.109	93.277
10. Radio, tv en nieuwe media	25.483	35.539	9.050	4.134	-4.520	69.686
Subtotaal Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						**253.404**
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						
11. Opbouwwerk en advies	5.117	29.203	7.436	3.397	-3.714	41.438
12. Opleidingscentrum	14.279	39.565	10.075	4.603	-5.032	63.490
13. Selectie ambtsdragers	463	22.868	5.823	2.660	-2.908	28.905
14. Kosten digitale nieuwsbrief	5.279	27.908	7.107	3.247	-3.550	39.991
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	0	10.052	2.560	1.169	-1.278	12.502
Subtotaal Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						**186.327**
Verkiezingscampagnes (i)						
16. Overheadkosten decentrale verkiezingen	0	22.086	5.624	2.569	-2.809	27.470
17. Kosten landelijke verkiezingscampagnes	0	22.086	5.624	2.569	-2.809	27.470
Subtotaal Verkiezingscampagnes (i)						**54.939**
TOTAAL	**850.775**	**662.575**	**168.719**	**77.076**	**-84.270**	**1.674.874**

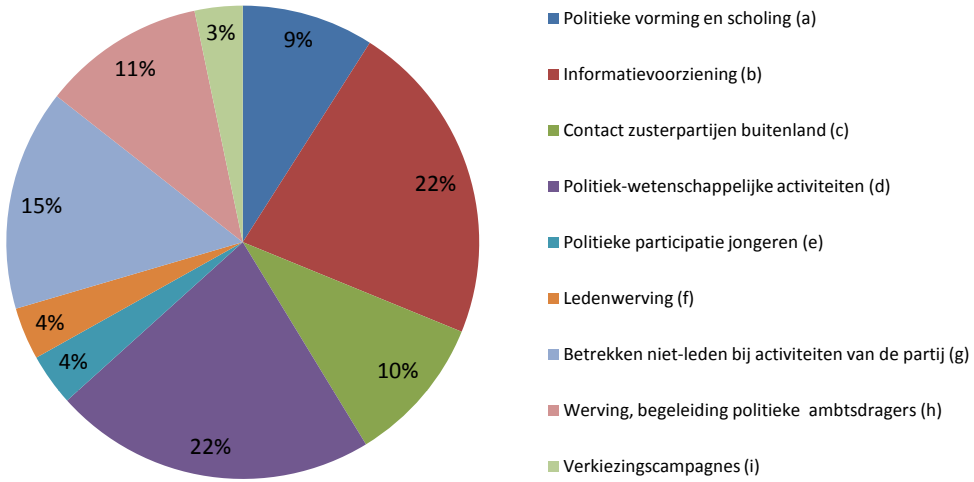
Deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten:	68%

Toerekenbare bestuurs- en bureaukosten	**Totaal**	**Subs. factor**	**Toerekenbaar**
Totale bestuurs- en bureaukosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten	248.685	68%	168.719
Toerekenbare huisvestingskosten			
Totale huisvestingskosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten	113.607	68%	77.076
Toerekenbare KVGR-baten (zie 2.6 Toelichting op de baten over 2013)			
Totale KVGR-baten, maal het deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten	-124.211	68%	-84.270

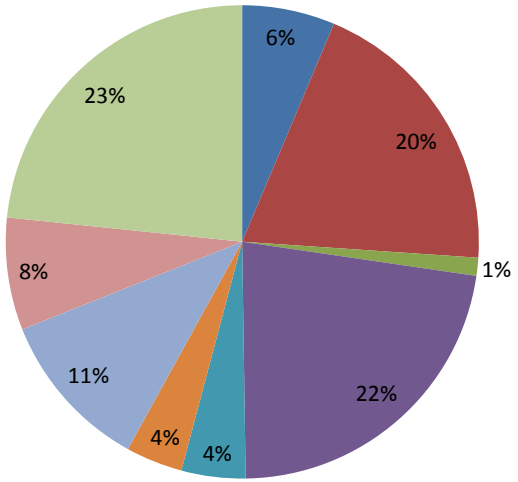
	2013	% 2013	2012	% 2012
Overzicht subsidiabele kosten ChristenUnie en neveninstellingen:				
Politieke vorming en scholing (a)	151.209	9%	121.540	6%
Informatievoorziening (b)	370.719	22%	379.064	20%
Contact zusterpartijen buitenland (c)	169.484	10%	23.882	1%
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	369.343	22%	431.384	22%
Politieke participatie jongeren (e)	59.626	4%	84.104	4%
Ledenwerving (f)	59.823	4%	74.851	4%
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	253.404	15%	210.002	11%
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	186.327	11%	147.533	8%
Verkiezingscampagnes (i)	54.939	3%	448.378	23%
TOTAAL	**1.674.874**	**100%**	**1.920.737**	**100%**

Kostenverdeling subsidiabele activiteiten

2013

2012

2.9 Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te Amersfoort, op woensdag 9 april 2014.

_____
Piet Adema
Voorzitter

_____
Fred Ruiten
Penningmeester

_____
Sandra Korteweg-Vermeer
Secretaris

_____
Klaas Tigelaar
Vice-voorzitter

_____
Gert Schouwstra
Internationaal secretaris

_____
Flora Lagerwerf-Vergunst
Lid

_____
Jolande Uringa
Lid

3. Overige gegevens

Vereniging ChristenUnie
Postbus 439
3800 AK AMERSFOORT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening
Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Vereniging ChristenUnie te Amersfoort gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 (met een balanstotaal van € 882.482) en de staat van baten en lasten over 2013 (met een resultaat van € 233.700 positief) met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur
Het bestuur van de Vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vereniging. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de door het bestuur van de Vereniging gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging ChristenUnie per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

Was getekend,
Sliedrecht, 9 april 2014.
WITh accountants B.V.
P. Alblas RA

Bijlagen

Begroting 2014

	Begroting 2014	Realisatie 2013	Begroting 2013
	€	€	€
BATEN			
Contributies	1.105.754	1.136.770	1.138.157
Giften	107.959	46.412	45.000
Subsidies	560.383	596.250	574.000
Doorbelaste kosten	299.990	299.764	276.083
Baten Opleidingscentrum	20.000	29.463	20.000
Overige baten	33.464	41.621	37.864
Totaal baten	2.127.549	2.150.280	2.091.104
LASTEN			
Directe uitgaven aan subsidiabele activiteiten			
Politieke vorming en scholing (a)	12.500	14.279	12.500
Informatievoorziening (b)	138.863	122.857	149.692
Contact zusterpartijen buitenland (c)	-	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	34.000	34.000	34.002
Politieke participatie jongeren (e)	-	7.500	2.000
Ledenwerving (f)	30.000	15.299	30.000
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	99.363	74.749	98.712
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	30.775	25.138	30.630
Verkiezingscampagnes (i)	130.000	-	-
	475.500	293.822	357.536
Afdrachten			
Afdrachten aan kiesverenigingen en Provinciale Unies	282.582	283.856	287.866
	282.582	283.856	287.866
Overige uitgaven			
Bestuurskosten	21.000	18.518	16.900
Bureau- en ICT-kosten	256.450	230.167	266.229
Personeelskosten	998.476	976.611	992.732
Huisvestingskosten	127.000	113.607	124.096
	1.402.926	1.338.902	1.399.957
Totaal lasten	2.161.008	1.916.580	2.045.359
Overschot/ tekort	33.458-	233.700	45.745